

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

INGLIZ TILINI O'QITISHNING ZAMONAVIY USULLARI

Tarix va filologiya kafedrası

Hamroyeva Sanobar Hasan qizi

Osiyo Xalqaro Universiteti

Buxoro, Uzbekistan

Email:hamroyevasanobar1@gmail.com

***Annotatsiya.** Ushbu tezisdá O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim jarayonida xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy metodikalariga berilgan e'tibor, hamda Singapur va Filandiya til o'qitish sistemasi va ularni o'rganish uchun zarur bo'lgan zamonaviy o'qitish usullari taqqoslangan va yoritilgan.*

***Kalit so'zlar.** Ta'limda chet tili, Singapur va Filandiya til o'qitish sistemasi, o'z faoliyatini o'quvchilarga moslashtirish usuli.*

Yigirma birinchi asrdagi jadal taraqqiyot davrida ta'lim va uning vazifasi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Hozirgi yoshlar jamiyat taraqqiyotining asosiy manbaidir. Ta'lim va tarbiyaning asosiy maqsadi har tomonlama barkamol inson shakllantirishdir. Bunda shaxsni maktabgacha tarbiyalash bolalarga chet tillarini o'rgatish alohida hissa qo'shadi. Yoshlarga chet tilini o'rgatish insonning o'sishi, ya'ni zamonaviy dunyoning ko'p madaniyatli va ko'p tilli muhitiga moslashuvchanlik nuqtai nazaridan, u yangi tilni o'rganish uchun qulay sharoitlarni yaratadi. Til to'sig'i nafaqat ilmiy muassasalar va maktablarda, balki boshqa bir qancha maktabgacha ta'lim muassasalarida ham institutsional ta'limning zarur elementiga aylanib bormoqda.

Singapur va Finlandiya o'qitish tizimlari bir-biridan farq qiladi, lekin ikkalasi ham yuqori natijalarga erishgan. Singapur juda qattiq va intensiv tizimga ega bo'lsa, Finlandiya ko'proq o'quvchilarni va o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlovchi, ijodiy fikrlashga yo'naltirilgan yondashuvni qo'llaydi. Har ikkala tizim o'z o'ziga xos afzalliklari va kamchiliklariga ega. Singapur va Finlyandiya o'qitish sistemalari jahon miqyosida yuqori baholanadi va o'ziga xos yondashuvlar bilan ajralib turadi. Quyida har ikkala mamlakatning o'qitish tizimlariga oid asosiy xususiyatlar keltirilgan:

Singapur til o'qitish tizimi

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

1. Darajadagi ahamiyat: Ingliz tili Singapurda davlat tili hisoblanadi va barcha ta'lim muassasalarida asosiy til sifatida qo'llaniladi. Ingliz tilida ta'lim olish o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatlari uchun muhimdir. O'qitishda interaktiv yondashuvlar, guruh muammolari va amaliy mashg'ulotlar qo'llaniladi. O'qituvchilar o'quvchilarga tilni yaxshi o'zlashtirishlari uchun ko'plab imkoniyatlar yaratadilar, shuningdek Singapurda til o'qituvchilari yuqori malakali va alohida tayyorlangan. O'qituvchilarga doimiy ravishda o'z bilim va ko'nikmalarini yangilab borishlari uchun tayyorgarlik kurslari taklif etiladi.

2. Hind, Malay va Xitoy tillari: Singapurda hind, malay va xitoy tillari ham o'qitiladi. Ushbu tillar milliy tillar sifatida tan olinadi va ularni o'zlashtirish o'quvchilar uchun muhim hisoblanadi. Har bir o'quvchi ingliz tilidan tashqari o'z etnik tilini (hind, malay yoki xitoy) o'rganishi talab etiladi. Bu tizim o'quvchilarning madaniy identifikatsiyasini mustahkamlashga yordam beradi.

3. Maktablarda til o'qitish dasturlari asosan ijtimoiy va madaniy kontekstda beriladi. O'quvchilar turli mavzularda o'z fikrlarini ifodalash va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. O'qituvchilar o'quvchilarga amaliy vazifalar orqali tilni o'rganishda yordam berishadi. Bu esa o'quvchilarning real hayotdagi muloqot qobiliyatlarini oshiradi.

4. Til o'qitishda zamonaviy texnologiyalar, onlayn resurslar va o'quv dasturlari qo'llaniladi. Bu o'quvchilarga mustaqil o'rganishga va o'z ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar o'z progressini baholash va rivojlantirish imkoniyatlariga ega. Singapur til o'qitish tizimi multi-madaniyatli muhitda samarali ishlaydi. Tilni o'qitish jarayonida integratsiya, amaliyot, va madaniy kontekstga asoslangan yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Bu tizim o'quvchilarga nafaqat tilni o'rganishda, balki boshqa madaniyatlar bilan ham tanishish imkonini beradi.

Finlandiya til o'qitish tizimi

1. Finlandiya ta'lim tizimi, shu jumladan til o'qitish tizimi, dunyodagi eng samarali va innovatsion tizimlardan biri sifatida tanilgan. Finlyandiya hukumati ta'limni yuqori sifatga erishish va o'quvchilarni keng ko'lamli ko'nikmalar bilan ta'minlash uchun mutlaq muhim deb biladi. Finlandiyada til o'qitish juda o'ziga xos yondashuvga ega va quyidagi jihatlarga ega, jumladan Finlyandiyada ikki asosiy davlat tili mavjud: fin tili va shved tili. Maktablarda o'quvchilar odatda o'zlarining davlat tillaridan birini o'zlashtiradilar. Finlyandiya maktablarida ingliz tili keng

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

o'qitiladi, shuningdek, fransuz, nemis va boshqa tillar ham qo'shimcha tilda o'qitish sifatida taklif etiladi.

2. Integratsiyalashgan yondashuv ya'ni Finlandiya ta'lim tizimida til darslari boshqa fanlar bilan integratsiyalashgan holda beriladi. Bu o'quvchilarga tilni muloqot kontekstida o'rganishga yordam beradi. O'quvchilarga tilni ma'lum bir mavzu doirasida o'rganish tavsiya etiladi, bu esa ularga ko'proq motivatsiya beradi va tilda real hayotdagi vaziyatlarni tushunishga yordam beradi.

3. Muloqot ko'nikmalari ya'ni o'qitish jarayonida talabalar muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. O'quvchilarga har xil vaziyatlarda tilni qanday ishlatishni o'rganishga imkon beruvchi amaliy mashg'ulotlar o'z ichiga olinadi. O'quvchilarga turli guruhlarda ishlash va mustaqil ish qilish imkoniyati beriladi, bu esa jamoaviy ish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini oshiradi.

4. Finlandiya til o'qitish tizimi yuqori malakali o'qituvchilar, innovatsion ta'lim yondashuvlari va o'quvchilarning faolligini oshirishga qaratilgan strategiyalar bilan ajralib turadi. Ushbu tizim o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi va ularni kelajakdagi hayotga tayyorlaydi. Finlandiya ta'limining muvaffaqiyati uning ijtimoiy tenglik, innovatsiya va sifatga bo'lgan e'tibori bilan bog'liq.

Hozirgi kunda ta'limga etibo'r berish, davlatning ijtimoiy, iqtisodiy ma'naviy jihatdan rivojlantirish demakdir. Shuni ham takidlab o'tishim kerakki, muvaffaqiyatga erishishda yordam berish uchun maktabgacha tarbiya mutaxassislaridan erta bolalik ta'limi jarayonida eng sevimli o'qitish strategiyalari bilan o'rtoqlashishini so'rab qolamiz. Maktabgacha yoshdagi guruh uchun o'qitish strategiyalarining ushbu ro'yxati tarbiyachi sifatida taraqqiy etish va o'rganish uchun juda yaxshi o'tish imkoniyatlarini beradi.

O'z faoliyatini o'quvchilarga moslashtirish usuli yoritilganda, o'qituvchilar qo'llanmasiga yoki odatiy darslarga qaytish oson bo'lishi mumkin. Biroq, ba'zi bolalar uchun bu muammolar tug'diradi. Gretzingerning aytishicha, bolalar an'anaviy bo'lmagan uy sharoitidagi bolalarga nisbatan sezgir bo'lishlari kerak. O'quvchilarga o'z oilalari rasmlarini chizishlarini so'rashdan oldin ikki marta o'ylab ko'rish - asrab olingan bola yoki ota-onadan ajralgan farzand qanday his qilishi mumkinligi va boshqa bolalar qanday munosabatda bo'lishlari haqida o'ylab ko'rish kerak. Inklyuziv faoliyat bilan shug'ullanish biroz ko'proq vaqt talab qilishi mumkin,

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 11, Ноябрь

ayniqsa yil boshida siz barcha o'quvchilaringizni tanimasligingiz mumkin, ammo bolada xijolat hissini aks etishi tartibsizlikni saqlaganingizda bilinadi. Bunda tarbiyachi o'z yaratuvchanligini davom ettirishi kerak. To'g'ri maktabgacha tarbiya dasturi bizning bolalarimizga noyob aqlga mos keladigan tarzda o'sishi va o'rganishiga yo'rdam berishi kerak. Ammo bolalar kattalarnikidan farqli ravishda kelajakni, ertani o'ylab o'rganishmaydi. Ingliz tilidagi dars «shu yerda va aynan hozir» manosida o'tkazilishi, bo'lishi kerak. Bolalar chet tilni hikoyalarni tushunish yoki o'yinlarda galaba qozonish o'rqali osonroq o'rganadilar. Agarda xohlasalar, o'zlari ishtirokidagi o'yinlar o'rqali o'rgangan malumotlarini mustahkamlab oladilar.

Shuni xulosa qilib aytib o'tish kerakki, farzandlarimiz yetuk mutaxassis bo'lib

yetishlarida avvalambor, maktabgacha ta'limning o'rni ahamiyatlidir. Biz ularni zamonaviy texnologiyalar va zamonaviy talim tizimi bilan taminlashimiz talab etiladi. Chet tillarini o'rganish bolalarga kelajakda yangi imkoniyatlar eshigini ochishi, ular malakali kadr bo'lib yetishishi, butun jamiyat uchun nafi tegadigan shaxs bo'lib kamol topishlari uchun ham ahamiyatlidir. Shuning uchun ham

bolalarimizga yoshligidan ta'lim berib borishimiz, o'qishga qiziqtirishimiz, jamiyatimizdagi har bir bolani nazardan chetda qoldirmasligimiz, o'rganishga qiynalgan bolalar bilan ham alohida shugullanishimiz, turli xil qiziqarli o'yinlar bilan etiborlarini tortishimiz, chet tillarini o'rgatish davomida muntazam rag'batlantirib borishimiz ularni kelgusidagi ta'limlari uchun dastlabki qadam bo'ladi, desak adashmagan bo'lamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Azizova Ziroat. "CONCEPTUAL FUNDAMENTALS OF PREPARING CHILDREN FOR SOCIAL PROTECTION" Yosh tadqiqotchi Jurnal 1 (5) 404-410, 2022.

2. M.X.To'xtaxodjaevaning umumiy tahriri ostida. *Pedagogika darslik*.T.: O'zbekiston faylasuflari Milliy jamiyati, 2010.

3. Qodirova F.R, Toshpo'latova SH.Q, Kayumova N.M., Agzamova M.N. "Maktabgacha pedagogika" T.: Tafakkur, T- 2019.

4. Kasimova Sh .B. "Ingliz tilini o'qitishning zamonaviy usullari" "INTERNATIONAL EXPERIENCE AND MODERN APPROACHES IN PRESCHOOL EDUCATION"15 MAY, 2024.